

Kestävien elämäntapojen ja kuntalaisten osallisuuden hankkeet

Ympäristöministeriön Kuntien ilmastoratkaisut
-ohjelmassa avustuksen saaneiden 'kestävät
elämäntavat ja kuntalaisten osallisuus' teemaisten
hankkeiden tulosten esittelyt

<https://ym.fi/kuntien-hankkeet>

Ilmastokylä

Ilmastokylä-hankkeessa toteutetaan tulevaisuustaitoja opettava Taloussankari Junior -peli, jossa ilmasto-, talous- ja hyvinvointiteemat havainnollistetaan pelillisyyden keinoja hyödyntäen.

Kohderymänä pelille ovat 4.-5. luokkalaiset. Pelin suunnittelussa huomioitiin sen käytettävyys, opetussuunnitelmaan pohjautuminen ja aktiivinen oppiminen. Opettajille peli ja sen mukana tarjottava opetusta tukeva materiaalipankki tarjoaa valmiin työkalun laaja-alaisten aihealuiden opettamiseen. Pelin toteutti 10Monkeys.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hankkeessa tuotettiin yhteistyökumppaneiden kanssa alakouluikäisille suunnattu ilmasto- ja ympäristöasioita käsittelevä digitaalinen peli sekä opettajan aineistopankki, missä ilmasto- ja ympäristöteemojen lisäksi käsitellään myös taloustaitoja. Kuluttamisella on merkittäviä vaikutuksia ilmastoon. Lisäksi pelissä käsitellään omaan hyvinvointiin kuuluvia teemoja.
- Oppimiskokonaisuus, eli peli ja aineistopankki yhdessä, koettiin saatujen palautteiden perusteella tarpeelliseksi opettajien suunnalta sekä kohderyhmän lapset tunnistivat ilmastomyönteisiä valinnantekokohtia ja kokivat voivansa vaikuttaa ilmastoasioihin omilla valinnoillaan ja teoillaan.
- Hankkeen pitkäaikaisena vaikuttavuustavoitteena oli, että koululaiset oppivat tunnistamaan oman elämänsä ilmastovaikutuksia ja tekemään positiivisia ilmastotekoja - ilmastoahdistuksesta aktiivisiksi toimijoiksi.
- Oppilaille ja opettajille toteutetussa kyselyssä 100% opettajista vastasi käyttöönoton olevan erittäin tai melko helppoa. Materiaalipankkia pidettiin myös hyvänä. Oppilaskyselyssä 450 oppilasta vastasi, ja heistä 73 % oli pelannut pelin kokonaan. Palautteen perusteella 74 % piti pelin pelaamista tosi tai aika kivana ja peli sai yleisarvosanaksi 3,56 (tähteä) asteikolla 1-5.
- Kokonaisuudessaan hankkeen viestintä onnistui hyvin ja monipuolisesti eri kanavissa. Pelkästään Ekokumppanien Facebook ja Instagram -mainosjaksot tavoittivat yhteensä noin 21 000 henkilöä.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Jatkokehittämismahdollisuuksia pelille ja sen käytölle tunnistettiin jo pelin kehittämisvaiheessa, mm. ottamalla se osaksi Yrityskylä -toimintaa.
- Pelistä voidaan tehdä myös eri kieliversioita, jolloin ilmastoasioiden opettamisen työkaluja on tarjolla muillekin kuin suomen kieltä äidinkielenään puhuville lapsille.
- Pitkäaikaista vaikuttavuutta ei hankkeen aikana päästy arvioimaan, koska peli valmistui vasta hankkeen loppuvaiheessa, mutta sitä tullaan arvioimaan Talous ja nuoret (TAT) toimesta myöhemmin.

Vastuutaho: Ekokumppanit Oy

Muut konsortioon osallistuvat:
Tampereen kaupunki

Hankkeen ulkopuoliset rahoittajat:
Talous ja Nuoret TAT, Nordea Bank Oyj

Kokonaissumma: 83 400 €

Avustusosuus: 50 000 €

Aikataulu: 5/2020-12/2021

Linkki hankkeeseen: [Ekokumppanit](#)

Maalaisjärkielämää - Ilmastokestävää elämää harvaanasutulla maaseudulla

Hankkeessa pureuduttiin harvaanasutun maaseudun ilmastotyön erityispiirteisiin ja pohdittiin ilmastokestävää elämäntapaa näillä alueilla. Hankkeen kohderyhmää olivat kaikki 22 keskisuomalaisista kuntaa sekä muut keskisuomalaiset toimijat.

Löydettiin keinoja, joilla kuntalainen voi elää ilmastokestävää elämää, millä tavoin kunta voi mahdollistaa ilmastokestävää elämäntapaa ja miten kunta yhdessä yritysten kanssa voi kehittää ilmastokestävää liiketoimintaa ja näin luoda elinvoimaa alueelle.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Keski-Suomen liiton vetämässä hankkeessa aktivoitiin Keski-Suomen kuntia systemaattiseen ilmastotyöhön sekä nostettiin esille erityisesti harvaanasuttujen seutujen ilmastotyön erityispiirteitä. Hankkeessa järjestettiin työpajoja ja tapahtumia niin kunnille, kuntalaisille kuin yrityksille.
- Yksi hankkeen merkittävimmistä tuloksista oli yhteiskehittämisen konseptin luominen, jota kunnat voivat hyödyntää kehittäessään ilmastotyötä yhteistyössä kuntalaisten, yritysten ja muiden tahojen kanssa. Tämä työpajakonsepti on suunniteltu erityisesti kunnille, jotka pohtivat, miten ilmastotyötä kannattaisi aloittaa ja kehittää.
- Hankkeessa luodut ilmastohahmot olivat viestinnällisesti merkittäviä, ja ne seikkailivat Keski-Suomen liiton sosiaalisen median kanavissa kertoen erilaisten elintapojen vaikutuksesta hiilijalanjälkeen. Lisäksi valokuvakilpailu saavutti laajaa näkyvyyttä ja toi esiin arjen ilmastotekoja.
- Tässä hankkeessa keskeisessä roolissa yritystyöpajojen osalta oli yhteistyö Keski-Suomen yritysten ympäristövastuullisuusverkosto (YmpyräKS) kanssa.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Hankkeen aikana Keski-Suomen ilmastotyö edistyi merkittävästi, ja hankkeen puitteissa saatiin pohjustettua tulevaa ilmastoyhteistyötä odotettuakin paremmin. Hankkeen tulokset olivat erittäin hyödyllisiä maakunnan strategiaprosessissa.
- Kaikki hankkeessa luodut materiaalit ovat vapaasti saatavilla ja ladattavissa nettisivuilta, mikä lisää hankkeen pitkäaikaista vaikuttavuutta

”

Tällä hankkeella konkretisoidaan sitä, että maaseutu on osa ilmastoratkaisua.”

- Hannu Koponen, kehittämisspäällikkö

Vastuutaho: Keski-Suomen liitto

Kokonaissumma: 74 141 €

Avustusosuus: 44 484 €

Aikataulu: 11/2020-10/2021

Linkki hankkeeseen: --

Ilmastoviisasta ruokaa lapsille ja nuorille

Hanke pyrki vähentämään ruokapalveluiden ilmastovaikutuksia. Hankkeessa edistettiin ilmastokestävää ja terveellistä ruokakulttuuria poikkihallinnolisessa yhteistyössä. Ruokalistan seka- ja kasvisaterioiden sekä kehitysehdotusten hiilijalanjälkilaskenta tuotti tietoa päästöjen vähentämisen potentiaalista ja laskentatyökalun ruokalistasuunnittelun avuksi. Ilmastoviisasta ruokatarjontaa ja palvelukäytäntöjä sekä seurantaa kehitettiin myös ruokapalvelusopimusten tasolla.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hankkeen aikana kehitettiin työkalu aterioiden ja ruokalistan hiilijalanjälkilaskentaan ja koottiin elintarvikkeiden päästöarvot ruokapalveluntuottajan käyttöön. Tämä laskenta vakiinnutettiin osaksi aterioiden ja ruokalistojen suunnittelua, ja se mahdollisti koulujen ja päiväkotien ruokapalveluiden ilmastovaikutusten arvioinnin ja kehitysehdotusten laatimisen.
- Hankkeessa tuotettiin ja otettiin käyttöön uusi ruokahävikin seurantajärjestelmä kouluissa ja päiväkodeissa. Laskentatyökalun kehitysprojektin toteuttivat Savonia amk:n ympäristötekniikan opiskelijat. Servican omana kehitysprojektina luotiin lisäksi ruokahävikin seurantasovellus, joka vietiin koulujen ja päiväkotien sekä henkilöstöravintoloiden käyttöön.
- Hankkeessa tuotettiin kehitysehdotuksia ilmastoviisaan ruokalistan luomiseksi ja järjestettiin koulutuksia ruokapalveluhenkilökunnalle. Kasvisruokien tarjoilukäytäntöjä kehitettiin kouluissa aiempaa joustavammiksi, ja kasvisruoan tarjoaminen asetettiin päälinjastolle ensimmäiseksi vaihtoehdoksi.
- Ilmastovastuullista ruokakasvatusta tuettiin kouluissa ja päiväkodeissa. Viksua ruokaa -kampanja ja Ilmastoruoka teemaviikko kouluissa ja päiväkodeissa viestivät ilmastovastuullisista ja terveellisistä arjen valinnoista. Koulujen ja päiväkotien ruokakasvatuksessa päästiin tutustumaan palkokasveihin hankkeessa kehitetyn Papurata-ohjelman kautta.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Hankkeessa kehitetty hiilijalanjälkilaskuri on käyttökelpoinen työkalu tulevaisuudessakin ruokapalveluiden suunnittelussa, mutta se vaatii päivityksiä uusien elintarvikkeiden ja ilmastotoimien edetessä. Kootut päästötiedot ja laskentatyökalut voivat auttaa laajemminkin muita ruokapalveluja kehittämään omia ilmastotoimiaan.
- Hanke on lisännyt tietoisuutta ilmastoviisaista ruokavalinnoista ja tarjonnut työkaluja ruokakasvatuksen tukemiseen, mikä voi vaikuttaa lasten ja nuorten ruokatottumuksiin pitkälle tulevaisuuteen.
- Hankkeen tuottamat tiedot voivat tukea tulevia päätöksentekoprosesseja ja strategisten tavoitteiden toteuttamista.

Vastuutaho: Kuopion kaupunki

Muut konsortioon osallistuneet: Servica Oy

Kokonaissumma: 100 000 €

Avustusosuus: 70 000 €

Aikataulu: 5/2021 - 11/2022

Linkki hankkeeseen: www.kuopio.fi/ilmastoviisasta-ruokaa-lapsille-ja-nuorille

Ilmastoviisasta ruokaa lapsille ja nuorille -jatkoahanke

Hankkeessa edistettiin kestäväää ruokakulttuuria tuottamalla koulujen ja päiväkotien ruokapalveluiden hankintaan konkreettisia kirjauksia ilmastotavoitteiden ja muiden ympäristövastuullisuuden näkökohtien huomioimiseksi. Lisäksi varhaiskasvatukseen ja koulujen käyttöön tuotettiin ilmastoviisaita ruokailutottumuksia edistäviä materiaaleja ja työtapoja.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Asiantuntijatuella tuotettiin kirjaukset ilmastotavoitteiden ja muiden ympäristövastuullisuuden näkökohtien huomioimiseksi koulujen ja päiväkotien ruokalapalvelusopimuksessa sekä täsmennettiin käytössä olevia ympäristötavoitteiden seurannan mittareita.
- Hankkeessa selvitettiin ilmastotavoitteiden seurannan lähtötasotietoja muun muassa kasvisruuan menekin ja hävikkimäärien osalta.
- Kouluruokailun tarjoilukäytäntöjä ja varhaiskasvatuksen toimintamalleja kehitettiin ilmastoviisaiden kasvispainotteisten ruokailutottumusten edistämiseksi.
- Varhaiskasvatuksen ja koulujen käyttöön tuotettiin ilmastoviisaan ruokakasvatuksen työtapoja ja materiaalia. Erityisesti keskityttiin ruokavaliomuutoksen haasteeksi koettuun palkokasviruokia koskevaan asennekasvatukseen.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Hankkeessa esitetyillä ilmastotoimilla viedään käytäntöön kaupungin strategian ja sitä täsmentävien resurssiviisausohjelman ja ilmastopoliittisen ohjelman tavoitteita.
- Hankkeen asiantuntijatuella tuotettiin ruokapalveluiden hankinnasta vastaavien käyttöön konkreettisia kirjauksia ilmastotavoitteiden ja muiden ympäristövastuullisuuden näkökohtien huomioimiseksi koulujen ja päiväkotien ruokalapalvelusopimuksessa sekä täsmennettiin käytössä olevia ympäristötavoitteiden seurannan mittareita. Sopimuspolitiikka ja kilpailuttamiseen liittyvät rajoitteet toivat kuitenkin näiden läpimenoa omia haasteitaan, joten tämä jää myös vielä jatkokehittämiskohteeksi.
- Hankkeen esittämät ruokapalvelun päästövähennyskeinot ovat hyödynnettävissä myös ilman sitovaa sopimusta, eikä niihin ole odotettavissa suuria muutoksia. Ruokapalvelua sitovat ravitsemussuositukset perustuvat pian terveystavoitteiden lisäksi myös ympäristövaikutuksiin ja vahvistavat aikanaan hankkeen kehitysehdotusten tarpeellisuuden.
- Varhaiskasvatuksen ja koulujen käyttöön tuotetut ruokakasvatus- ja viestintämateriaalit ovat hyödynnettävissä hankkeen päättymisen jälkeen kaikenkokoisissa kunnissa. Materiaalit jaetaan hankkeen verkkosivujen lisäksi Maistuva koulu -materiaalipankin, kestävyyskasvatuksen MAPPA-materiaalipankin ja Valonian Mitä syödään? koulujen oppimispolku -hankkeen kautta.

Vastuutaho: Kuopion kaupunki

Kokonaissumma: 80 000 €

Avustusosuus: 56 000 €

Aikataulu: 12/2022–11/2023

Lisätietoja: [Ilmastoviisasta ruokaa lapsille ja nuorille – Kuopio](#) (kuopio.fi)

Vastuullinen vantaalainen –tapahtumakonsepti

Hankkeessa toteutettiin laajasti saavutettava kokonaisuus, jonka avulla kunnat voivat tavoittaa tehokkaasti paitsi eri ikäiset ja eri elämäntilanteissa olevat kohderyhmät, myös kielivähemmistöt.

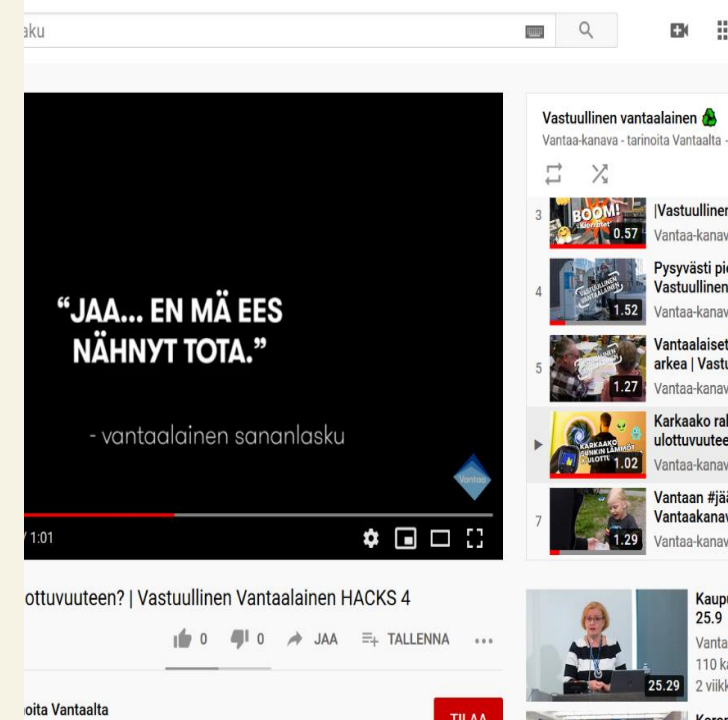
Videot kannustavat ihmisiä ajattelemaan eri ilmastotekoja ja osallistumaan yhteiseen työhön.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hankkeen päätuloksina tuotettiin neljä lyhyttä ja usealla kielellä tekstitettyä videota, jotka kannustavat kuntalaisia ilmastotekoihin. Videoilla on eri-ikäisten ihmisten ilmastotekoja, joihin jokaisella on mahdollisuus. Videoilla esiintyvät henkilöt pohtivat muun muassa energiankäyttöä, arjen kulutusvalintoja, luontosuhdetta ja liikumis- ja työskentelytapoja. Läpileikkaavana teemana on henkilöiden positiiviset utopiat ja tulevaisuuskuvat.
- Videot löytyvät Aineistopankista ja YouTubesta. Videoiden vaikuttavuutta kasvattaa monipuoliset kieliversiot. Videot on toteutettu suomeksi, mutta ne ovat saatavilla myös englanniksi, ruotsiksi, viroksi, venäjäksi, arabiaksi ja somaliksi tekstitettynä.
- Hankkeeseen palkattu työntekijä vastasi hankkeen koordinoinnista ja viestintäsuunnitelman laatimisesta. Hanke toteutettiin Vantaan kaupungin, Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY:n Ilmastoinfon ja ympäristöalan asiantuntijayritys Ekokumppanit Oy:n yhteistyönä.
- Hanke teki yhteistyötä Tampereen KIVAT-hankkeen sekä D-mat oy:n koordinoiman 1,5 asteen elämäntapojen opetus kouluissa -hankkeen kanssa. Sitä kautta Vantaa osallistui KIVAT-hankkeen konseptien evaluointiin ja vastaavasti Tampereelta osallistuttiin videoiden suunnitteluun.
- Viestintää tuotettiin monipuolisesti hankkeen aikana muun muassa lehdistötiedotteella Kuntaliitolle sekä Vantaan kaupungin omilla näytöillä esim. kirjastoissa. Lisäksi tuotettiin kuvamateriaalia ns. ilmastopotretit.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Jatkamalla videoiden viestintää, markkinointia ja levitystä myös hankkeen päättymisen jälkeen, sisältö tavoittaa yhä useampia.
- Videot toteutettiin siten, että niitä voi hyödyntää missä kunnassa tahansa. Videot ovat vapaasti kaikkien Suomen kuntien käytettävissä, mikä edistää myös kuntien yhteistä työtä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi.

Vastuutaho: Vantaa

Kokonaissumma: 83 300 €

Avustusosuus: 50 000 €

Aikataulu: 9/2019-10/2020

Linkki hankkeeseen: [Linkki videoihin](#) (youtube.com)

Taklataan ilmastoahdistus!

Turun kaupungin hankkeessa kehitettiin ilmastoviestintää eri kohderyhmille. Hankkeessa laadittiin kaupungin ja yritysten ilmastoviestintäsuunnitelmat, uusittiin Hiilineutraali Turku -sivut, ja luotiin yrityksille ilmastoverkosto. Kuntalaisia kannustettiin ilmastoystävälliseen elämään 1,5 asteen konseptin avulla, ja nuoria sekä työyhteisöjä aktivoitiin ilmastotyöhön kampanjoiden kautta. Lisäksi toteutettiin koko kaupungin laajuinen ilmastoviestintäkampanja, joka näkyy katukuvassa.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hanke lisäsi tietoisuutta Turun kaupungin ilmastotyöstä ja sen tavoitteista niin kuntalaisten kuin kaupunkiorganisaation sisällä. Kaupunkilaisille kehitettiin "1,5 asteen elämä" -konsepti, joka viestii ilmastoystävällisestä elämästä. Yrityksille suunnattu Ilmastojoukkue-konsepti kasvatti ilmastotekojen määrää (18 uutta ilmastotekoa) ja lisäsi viestintää yritysten ilmastotoimista kaupungin kanavilla. Turun Nuorisovaltuuston ja kaupungin välinen ilmastoyhteistyö vahvistui.
- Työyhteisöjä innostettiin ilmastotekoihin yhdessä Ekotukitoiminnan kanssa. Konseptiksi kehitettiin yhteistyössä Ekotuen ja Valonian kanssa Ilmastopeli, joka on yhteisöllinen lautapeli. Se on lautapeli, jonka voi ripustaa työpaikan taukuhuoneen seinälle. Palautekyselyn perusteella peli oli lisännyt yhteisöllisyyttä sekä keskustelua työpaikan vastuullisuusteosta. Peliä pidettiin myös hauskana ja mukavana aktiviteettina.
- Nuorten videokilpailu toteutettiin yhteistyössä japanilaisten kaupunkien kanssa, ja voittajavideot esitettiin COP26-ilmastokokouksessa ICLEI:n avulla. Yhteistyö somevaikuttajien kanssa toi Turun ilmastotyön nuorten tietoisuuteen TikTokiin ja Instagramin kautta.
- Hankkeen aikana viestintä oli erittäin laajaa ja näkyvää sosiaalisessa mediassa, katukuvassa ja kaupungin nettisivuilla, ja se sai huomiota myös paikallismediassa sekä useilla foorumeilla, kuten FISU ja ICLEI. 1,5 asteen viesti saatiin vakiinnutettua osaksi kaupungin omaa ilmastoviestintää. Ilmastoviestinnän sisältöstrategioita kaupungin ilmastotyöstä ja yritysyrityksestä tehtiin yhdessä viestintätoimisto Groundin kanssa.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Ilmastopeliä voidaan mahdollisesti laajentaa Ekotuen ulkopuolelle myös muille kiinnostuneille työyhteisöille ja yrityksille.
- Ilmastojoukkueen toiminta jatkuu tapahtumien ja viestinnän muodossa, ja sitä kehitetään edelleen IKLU hankkeen aikana.
- Hankkeen oppeja voidaan jakaa myös tulevaisuudessa muille kunnille ja verkostoille, jotka pohtivat samojen teemojen kehittämistä.

Vastuutaho: Turun kaupunki

Muut konsortioon osallistuvat:
Ekotuki, Valonia, Kauppakamari

Kokonaissumma: 100 000€

Avustusosuus: 50 000 €

Aikataulu: 5/2020-11/2021

Linkki hankkeeseen: www.turku.fi/ilmasto

1,5 asteen kunta

Hankkeen tavoitteena oli vaikuttaa kuntalaisten ja päätöksentekijöiden asenteisiin kestävämmän elämäntavan saavuttamiseksi. Yksi hankkeen päätoimenpiteistä oli kotitalouksien kolmen kuukauden elämäntapakokeilu.

Hanke toteutettiin yhteistyössä Päijät-Hämeen liiton sekä Hartolan, Heinolan, Hollolan, Lahden, Orimattilan ja Padasjoen kuntien kanssa.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hankkeessa toteutettiin kotitalouksien kolmen kuukauden elämäntapakokeilu. Kokeilu herätti paljon kiinnostusta ja kokeiluperheiksi ilmoittautui useammasta kunnasta enemmän osallistujia kuin pystyttiin ottamaan mukaan.
- Kokeilujakson lopputuloksena kotitaloudet pienensivät hiilijalanjälkeään keskimäärin 9%. On huomioitava, että kokeilijoiden keskimääräinen jalanjälki oli jo lähtötilanteessa keskivertoa pienempi. Kokeiluun osallistuneet halusivat saadun palautteen mukaan jatkaa kestävämmän elämäntavan tavoittelua.
- Kuntien johtoryhmät ja valtuustot haastettiin lisäksi julkiseen elämäntapatestiin ja hankkeen aikana kerättiin tietoa siitä, miten kunnat mahdollistavat kestävä elämäntavan.
- Lopputapahtuma järjestettiin webinaarina yhdessä LAB-ammattikorkeakoulun kanssa ja osallistujia oli 114.
- Hankkeen aikana Päijät-Häme hyväksyttiin maakuntana Hinku-verkoston ja Hartola, Heinola, Hollola, Lahti ja Orimattila liittyivät verkostoon. Padasjoki kuului jo Hinku-kuntiin.
- Hanke ja ihmisten arjen kokemukset hiilijalanjäljen pienentämisestä sai alueella ja mediassa hyvin näkyvyyttä. Aiheesta julkaistiin ainakin 14 juttua eri medioissa mukaan lukien YLE. Padasjoen kunnanjohtaja ilmoittautui kokeilun osallistujaksi ja häntä haastateltiin mediassa.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Tuloksia hyödynnetään maakunnan ja kuntien ilmastotyössä myös jatkossa.
- Hanke tuki myös laajempaa ilmastotyötä maakunnassa. Vaikka 1,5 asteen kokeilu ei jatku, se sai myönteisen vastaanoton kunnissa.
- Päijät-Hämeessä saavutettiin yhteinen sitoutuminen ilmastotavoitteisiin, minkä työstäminen käytännön tasolle jatkuu.
- Keskustelua kuntien päätöksentekijöiden kanssa jatketaan alueen muun ilmastotyön kautta, jotta elvytystoimia saadaan kohdennettua kestävästi.

Vastuutaho: Päijät-Hämeen liitto

Muut konsortioon osallistuvat: Hartola, Hollola, Heinola, Lahti, Orimattila ja Padasjoki

Kokonaissumma: 26 900 €

Avustusosuus: 16 200 €

Aikataulu: 8/2019-7/2020

Linkki hankkeeseen: [Linkki hankkeeseen](#) (paijat-hame.fi)

Nuoret ilmasto-, ympäristö-, ja kestävä kulutus osaajiksi

”

Joroisten yhtenäiskoulu on luonut ympäristökäsikirjan, joka toimii pilottina ja jakaa käytännön toimintaohjeita ympäristöteemojen läpikäymiseksi peruskouluissa ja lukioissa. -- Lukiolaiset ympäri maailmaa ovat tulevaisuuden rakentajia, sivistyneitä ja valveutuneita. Yhdessä me voimme vaikuttaa. Ympäristökäsikirja on yksi askel kohti kestävää maapalloa.

- Jaakko Kuronen, sivistysjohtaja

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Nuoret ilmasto-, ympäristö-, ja kestävä kulutus osaajiksi -hanke onnistui tavoitteessaan luoda ympäristökäsikirja, joka tukee ilmasto- ja ympäristötietoisuuden integroimista osaksi perus- ja lukio-opetusta Joroisissa. Käsikirja tarjoaa materiaalia opettajille käytännönläheisesti ilmastoasioiden käsittelyyn oppitunneilla. Lisäksi käsikirjan avulla on helppo laajentaa aihealuetta ja toteuttaa työpajoja, teemapäiviä, retkiä ja paneelikeskusteluja.
- Hankkeen aikana toteutettiin useita ilmasto- ja ympäristöaiheisia teemapäiviä ja työpajoja oppilaille, henkilökunnalle, kuntalaisille ja kuntapäätäjille, kuten ilmastotyöpaja, kiertotalousilta ja kasvisruokailta. Hankkeen toimenpiteet, kuten oppilaiden osallistuminen pullonkeräykseen ja kestäväan kehityksen mukaisiin projekteihin, vahvistivat ympäristötietoista toimintakulttuuria koulussa ja laajemmin kunnassa.
- Hankkeessa saatiin aikaan merkittävää edistystä koulu yhteisön ilmasto- ja ympäristötietoisuuden kehittämisessä. Hankkeen aikana tehtiin yhteistyötä paikallisten toimijoiden, kuten maa- ja metsätaloustuottajien kanssa.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Hankkeen aikana kehitetty ympäristökäsikirja on konkreettinen työkalu, jota voidaan käyttää laajasti eri kouluissa Suomessa. Ilmasto- ja ympäristökasvatus on integroitu perusopetus suunnitelmaan ja lukion opetus suunnitelmaan, mikä takaa sen, että teema pysyy mukana opetuksessa tulevaisuudessakin.
- Joroisten kunta sai jatkorahoitusta Opetushallitukselta Ympäristöagentit 2030 -hankkeelle, mikä mahdollistaa ilmastokasvatuksen ja ilmastokäsikirjan tavoitteiden jatkamista kunnassa.
- Tulevaisuudessa suurin haaste liittyy hankerahoituksen mahdolliseen vähenemiseen ja osaavien hankekoordinaattoreiden saatavuuteen pienissä kunnissa. Tämän riskin hallitsemiseksi on suositeltavaa kehittää seudullista yhteistyötä erityisosaamisen jakamiseksi kuntien kesken.

Vastuutaho: Joroinen

Kokonaissumma: 63 870 €

Avustusosuus: 44 709 €

Aikataulu: 5/2021-11/2022

Linkki hankkeeseen:

Kuntien ilmastoratkaisut -ohjelma

<https://ym.fi/kuntien-ilmastoratkaisut-ohjelma>

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi